

Vloga svetnikov v duhovnem življenju

Duhovno življenje je življenje, ki ga vzbuja, podarja in vodi Sveti Duh (prim. Gal 5,25). K temu življenju po Svetem Duhu, ki smo ga prejeli s krstom in birmo, je poklican vsak kristjan. Sveti Duh ga posveti in oblikuje po Jezusu Kristusu, Božjem Sinu, z njim ustvarja povezanost, ki sega v samo njegovo bistvo. Hkrati pa ga spodbuja, da bi to povezanost svobodno, zavestno asimilirал in živel na osebni način. Tako bi postajal vedno bolj podoben Kristusu in svet, kakor je svet nebeški Oče (prim. Mt 5,48). Pot duhovnega življenja je torej pot svetosti. In kot je človek po svojem bistvu naravnan k Bogu, saj je po njem ustvarjen, tako je naravnan k svetosti. To poklicanost je na poseben način znova poudaril drugi vatikanski koncil v petem poglavju dogmatične konstitucije o Cerkvih.

Ko se sprašujemo, kako živeti svoje duhovno življenje in doseči cilj poklicanosti k svetosti, nam želi prav pogled na svetnike dati otipljivejši odgovor. Oni so že prehodili to pot. Ko gledamo njihovo življenje in poslanstvo, nam postaja jasno, da je svetost udeležnost pri Božji svetosti in da prihaja predvsem iz živnega osebnega odnosa z Bogom, ki pa vključuje tudi odnos z drugimi. Svetost je torej delo Boga. Človek je ne more doseči sam s svojim delom, temveč le tako, da se prepusti Bogu in njegovemu delu v njem in po njem.

V tem sestavku bomo poskušali prikazati vlogo svetnikov v duhovnem življenju kristjana tako, da bomo najprej odkrivali, na kakšen način so svetniki naši sopotniki in v čem je to njihovo sopotništvo. V drugem delu pa bomo prikazali različne poti sodelovanja s

svetniki, ki nam lahko omogočajo, da ti postanejo konkretno navzoči v našem duhovnem življenju in preko katerih moremo postati deležni duhovnega bogastva in njihove pomoči pri svoji hoji za Kristusom.

1 Svetniki – naši sopotniki

Vesela vest, ki jo prinaša Jezus Kristus, je v tem, da nismo prepuščeni le svojim močem oz. nam ni potrebno iz svojih lastnih moči živeti po Božjih zapovedih in postati sveti, temveč da po veri vanj postanemo deležni njegovega Božjega življenja, njegove pravičnosti in svetosti. To veselo vest nam razkrivajo že prve Jezusove besede v Markovem evangeliju: "Spreobrnite se in verujte evangeliju" (1,15). Papeški pridigar R. Cantalamesa razlaga, da to Jezusovo vabilo "ne pomeni dveh različnih in zaporednih stvari, ampak eno samo dejanje: spreobrnite se, to je, verujte. Spreobrnite se tako, da verujete! Š...Č Bog je sam prevzel pobudo za odrešenje; dal je, da je prišlo njegovo kraljestvo. Človek more samo v veri sprejeti pobudo Boga in živeti v skladu z njenimi zahtevami".¹

Da zmoremo dokončno priznati svojo rešnično nemoč, je pogosto potrebno prehoditi dolgo pot 'askeze', lastnega prizadevanja za življenje po krepostih in zapovedih, preko pogostih padcev in spoznanj svoje bede. Ne moremo se sami spreobrniti in postati sveti, temveč je to zastonski dar Božje milosti, ki nam je dana po veri v trpljenje, smrt in vstajenje Jezusa Kristusa za nas. Bog sam nam po Jezusu Kristusu v moči Svetega Duha podari moč, da se moremo skupaj

s Kristusom spreobrniti, živeti po Božjih zapovedih in udejanjiti svetost, ki nam je zastonsko podarjena.

Božja ljubezen pa se ne da prekositi v svoji dobrotljivosti. Na pot našega krščanskega življenja nam daje tudi brate in sestre v Kristusu, tj. občestvo Cerkve. To občestvo sestavlja jo tako tisti, ki so skupaj z nami na poti v večno življenje s troedinim Bogom, kot tudi oni, ki so že poveljani in so dokončno eno s troedinim Bogom v nebesih. Poleg razglašanih blaženih in svetnikov so gotovo še mnogi drugi. Če že ne moremo imeti vedno ob sebi bratov in sester v Kristusu, s katerimi smo na različne načine povezani, pa lahko imamo blažene in svetnike, ki so že vstopili v poveljano življenje in so tako lahko vedno in povsod z nami, kot je sam troedini Bog. Gotovo pa je razlika, ali se tega zavedamo ali ne, ali z njimi sodelujemo ali ne. Vsekakor nam želijo biti s svojim živim zgledom in nenehnim dokazovanjem verodostojnosti evangelija in Cerkve ter s svojo spodbudo in pomočjo nenadomestljivi sopotniki v našem vsakdanjem prizadevanju za življenje v Kristusovem Duhu.

1.1 Zgled uresničitve hoje za Kristusom

V velikih religijah, kot so islam ali judovstvo, budizem ali hinduizem itd., obstajajo programi, nauk, določena pravila, ki jih je treba sprejeti in jim biti pokoren, če hočeš doseči religiozni cilj, ki ga obljublja. Seveda so tudi v krščanstvu programi, nauki, pravila, toda vse to je nekaj drugega, spremljajočega in ne prvenstvenega. Osrednja je Oseba. Zato je krščanstvo predvsem osebnostna religija.

Kaj je pravzaprav krščanstvo, kako ga je treba uresničevati, kako doseči njegove cilje, kako izpolnjevati njegove zahteve, je mogoče razbrati samo iz oseb. In odločilna oseba je Jezus Kristus. On je naša "pot, resnica in življenje" (Jn 14,6). Ker je najpomembnejše ho-

diti za njim, ki je edina pot k Bogu ter naše odločilno merilo in vodilo, moramo seveda vedeti, kako moremo to uresničiti kot ljudje.

Hojo za Kristusom moremo najlažje razbrati na tistih, ki so hodili in še hodijo za njim. Kristjan se zato vedno znova orientira po "oblaku prič" (Heb 12,1), po svetnikih, ki so bili vedno zavestno v občestvu s Kristusom, kakšna koli je že bila njihova usoda. Prav zaradi tega ukvarjanje s svetniki ni niti malo popačenje krščanske vere, temveč spada k pravemu realizmu, po katerem se krščanstvo odlikuje. "Svetnik je," poudarja Wolfgang Beinert "posebno posrečena uresničitev hoje za Kristusom, ko človek v polnosti postane Kristusov učenec. Tako se naše oko brez odpora neubranljivo ustavi na njem, če išče Kristusa" (Beinert 1987, 19). S svojim konkretnim uresničenjem hoje za Kristusom so nam nenehen zgled, kako lahko tudi mi uresničimo to pot.

Vsak svetnik je na svoj način zgled hoje za Kristusom. Med kristjani so se nekateri svetniki uveljavili kot posebni zgledi, ki močno in živo nagovarjajo. Npr. sv. Frančišek Asiški – zgled univerzalne ljubezni; sv. Terzija Velika – zgled izkustva resnice; sv. Charles de Foucauld – zgled univerzalnega bratstva; idr.²

1.2 Dokaz verodostojnosti evangelija in Cerkve

Skozi vso zgodovino krščanstva so se mnogi spraševali, kako prav razlagati evangelij in če je sploh mogoče živeti to, kar obljublja in zahteva. Prav tako je bila vedno znova postavljena pod vprašaj verodostojnost nauka in poslanstva Cerkve. Mnogi še nekako sprejemajo Kristusa in evangelij, toda Cerkve ne.

Drugi vatikanski koncil vidi najboljšo apologetiko evangelija in Cerkve prav v svetnikih. Med drugim poudarja, da so svetniki najbolj verodostojni pričevalci o resnič-

nosti evangelija (prim. C 50,2) in da so v življenje prevedeni evangelij in čudovito odsevanje samega Kristusovega življenja (B III,1). Tudi H. U. von Balthasar potrjuje ta pogled na svetnike, ko poudarja: "Ne suhi priročniki, čeprav polni nedvoumne resnice, ki izražajo svetu na prepričljiv način resnico Kristusovega evangelija, temveč življenje svetnikov, ki so prežeti Kristusovim Svetim Duhom. Kristus ni predvidel nobene druge apologetike (Jn 13,35)." ³ Prav sveti možje in žene so najpristnejša in najpomembnejša razlaga evangelija, saj so tako rekoč "utelešena razlaga učlovečene Božje Besede". ⁴

Svetniki se niso ustrašili postati nespametni "zaradi Kristusa" (1 Kor 4,10) in so zaradi njega imeli "vse za izgubo" (Flp 3,8). Niso se spraševali o resničnosti Jezusovih čudežev, temveč so v skladu z njegovo obljubo storili nešteto čudežev. Vse njihovo življenje in delovanje tako razkriva živo resničnost evangelija in potrjuje njegovo razlago, ki jo daje Cerkev. Pravzaprav Cerkev s svojo razlago evangelija potrjuje verodostojnost svetnikov; "prav tako pa dogmatika Cerkve – seveda v velikih črtah, dobi svojo overitev v svetnikih in ne v posameznih mnenjih teologov". ⁵

Svetniki so tako zgodovinski "dokaz" notranje resničnosti evangelija in Cerkve, ki ima smisel le takrat, če ponavzočuje Jezusa Kristusa, Gospoda zgodovine, v vsaki dobi zgodovine človeštva. Prav tako so s svojim življenjem po evangeliju živi dokaz, da ga je mogoče udejanjiti. So tako rekoč 'živi oz. Živeti evangelij'.

Ko gledamo svetnike in prebiramo njihove življenjepise, vidimo v njih uresničen prvi ali drugi vidik evangelija. Dali so mu novo meso in novo kri. Njihova razlaga ni več neka nova teorija, temveč konkretno življenje, ki nam postane vstopno mesto za našo hojo za Kristusom, za naše življenje po evangeliju.

Ko prebiramo življenjepise svetnikov, se tako rekoč z rokami dotikamo Božje milo-

sti, ki je delovala v njih in po njih in se še nadaljuje po njihovem zgledu in priprošnji. ⁶ Zaradi svetnikov moremo brez dvoma trditi, da je zgodovina Cerkve tudi velika zgodovina delovanja Boga sredi zgodovine našega sveta.

Svetniki so kot zvezde, ki nenehno izžarevajo luč resnice in življenja v današnji svet (prim. Mt 14,43), ki je pogosto poln različnih stisk in dvomov. Ob njih vidimo luč, o kateri govori evangelij in jo oznanja Cerkev. Ko smo skušani, da bi podvomili v dobroto Boga zaradi različnih tragičnih nezgod v svetu, ali v človeka zaradi mnogih razočaranj nad njim, ali v Cerkev zaradi tolikšnih spornih vprašanj in nedoslednosti, tedaj se moremo ozreti na te svete moške in žene, ki so se odprli Bogu, njegovi luči in so postali njegovo prebivališče sredi sveta in človeštva. Preko njih dobimo znova luč. Ko jih gledamo, vidimo, kdo je v resnici Bog. Ob njih lahko znova dobimo pogum, da ne obupamo sredi preizkušenj na tem svetu in da smo z veseljem ljudje in kristjani. Ob njih se lahko vedno znova orientiramo in usmerimo svoje življenje. ⁷

Prav svetniki nam razkrivajo tudi pravo obličje Cerkve. Omogočajo nam videti, kaj je Cerkev v svojem bistvu, zakaj obstaja in kakšne sadove prinaša kljub vsej bedi njenih članov. S svojim zaupanjem Cerkev, tudi ko jim je povzročala mnogo 'nepotrebne'ga' trpljenja z dvomom v njihovo karizmo in različnimi nasprotovanji (npr. sv. Ignacij Lojolski, sv. Marija Ward in mnogi drugi), nam jasno razodevajo, da samo tisto, kar delamo znotraj Cerkve, v občestveni edinosti z njo in poslušnosti njenemu vodstvu, obrodi sadove, ki ostanejo za večno. Zunaj Cerkve imamo lahko pogosto večji osebni uspeh. Toda vsi ti hitri uspehi postanejo na koncu spomeniki zgodovine in smrti. Toda kar je narejeno v občestvu Cerkve v Kristusovem duhu, bo prej ali slej obrodilo sadove, ki bodo ostali za večno. ⁸

Mnogi svetniki (npr. sv. Frančišek Asiški, sv. Janez Vianney, sv. Angela Merici idr.) nam s svojim življenjem in poslanstvom pričujejo tudi o potrebnosti, da na poti svojega duhovnega zorenja sestopimo v svojo nemoč in sprejmemo poraze. Ob njih in z njimi odkrijemo, kako sta prav poraz in/ali majhnost vir in pot k polnosti življenja, k svetosti.

1.3 Spodbuda in pomoč občestvene povezanosti s svetniki

Drugi vatikanski koncil je poudaril, da je Cerkev v svojem bistvu ljudstvo, ki je zbrano v edinosti Očeta in Sina in Svetega Duha, da bi odsevalo skrivnost troedinega Boga (prim. C 4). V krščanstvu pomeni verovati vedno verovati z drugimi v občestvu Cerkve. Nihče ne more v polnosti verovati sam zase. Vera namreč ne izvira iz nas samih oz. iz naših sposobnosti, temveč je dar Boga samega. Verovati moremo namreč samo zato, ker nam to omogoča Božji Sin po svoji smrti in vstajenju za nas. Skupaj z Očetom nam daje dar Svetega Duha, ki nam omogoča, da vstopamo v občestvo Trojice po Cerkvi. Bog je namreč ustanovil Cerkev, da bi po njej Sin 'rodil' vsakega človeka, ki bo prejel zakrament krsta, v občestvo z Očetom in Svetim Duhom ter v občestvo z brati in s sestrami, ki so bili prav tako po Božjem Sinu posinovljeni.

Pomembnost te občestvene povezanosti s svetniki izrazi drugi vatikanski koncil v konstituciji o Cerkvi, ko razlaga bistvo obhajanja svetniških godov in praznikov: "Ne obhajamo spomina svetnikov le zaradi njihovega zgleda, ampak še bolj zato, da bi se z izvrševanjem bratovske ljubezni krepila enota vse Cerkve v Duhu. Kajti kakor nas krščanska medsebojna združenost popotnikov vodi bližje h Kristusu, tako nas povezanost s svetniki združuje s Kristusom. Iz njega kakor iz studenca in glave priteka vsa milost in življenje samega Božjega ljudstva" (C 50). Občestvena vez s svetniki nas odpira milosti, kateri so se

sami že odprli. V njih je v polnosti uresničila svoje odrešensko in posvečujočo poslanstvo. Iz svoje globoke povezanosti in enosti s troedinim Bogom nam želijo posredovati vse potrebne milosti, da bi se tudi mi mogli posvetiti.

Ena izmed najbolj tolažilnih in osrečujočih resnic krščanske vere je resnica o občestvu svetih. Noben kristjan ni sam. Svetniki so z njim in zanj. "Kristjan je sprejet v občestvo svetnikov s tem, kar ve, in s tem, česar ne ve. Njegova slabotna molitev je privzeta, da bi iz nje nastala močna. Njegove skušnjave so nošene, da ne bi podlegel; za njegove grehe se opravlja pokora, da mu jih more Gospod prištevati manj strogo; njegovi dobri nameni se krepijo tam, kjer jih on sam morda komaj še spozna in kjer bi vendar mogli biti uporabljeni v službi Cerkve. Celotno vernikovo bivanje je postavljeno na mnogo širšo podlago. V določenih trenutkih spoznava, da je nošen, spodbujan, voden, v drugih (najpogostejših trenutkih) pa ostaja brez sleherne slutnje."⁹

Spoznanje resnice, da nas občestvo potujoče in poveljane Cerkve nosi in nam pomaga pri hoji za Kristusom, pa se tega zavedamo ali ne, nam je lahko vir nenehnega zahvaljevanja in veselja. Ko spoznamo, kako nam je vse darovano, želimo, da bi tudi mi sami postali dar in bi zastonj darovali naprej to, kar smo zastonj prejeli.

Na veliko pomembnost resnice o občestvu svetih je opozarjal tudi J. H. Newman leta 1934, ko je še pripadal Anglikanski cerkvi: "Nobena stvar ne more duha bolj dvigniti kakor zavest, da nismo sami, ampak udje velikega in zmagovitega občestva. Ali ne čuti pripadnik mogočne dežele veselja nad njo in je ponosen na to, da ji pripada? Daleč polnejše in bolj utemeljeno je veselo kristjanovo občutje, da pripada občestvu svetnikov, in to brez sledu ošabnosti in prevzetnosti. Po božji besedi ve: državljan je nenavadnega mesta, zanj se voj-

skuje, in vsi blagoslovljeni svetniki, o katerih bere, so njegovi bratje. Duhovi pravičnih, ki so že prišli do veličastnega cilja, so mu v spodbudo, naj gre za njimi. Polagoma se nauči, da jih ima pred očmi kakor ljube domačine, s katerimi ima mnogo skupnega.”¹⁰

2 Poti sodelovanja s svetniki

V zgodovini Cerkve lahko zasledimo najrazličnejše načine sodelovanja s svetniki oz. odpiranja Božji milosti, ki se želi razliti na nas preko njih. Omejili se bomo na nekatere, ki so danes še precej pogoste in je vsaka na svoj način nagovarjajoča. Vsak kristjan lahko sam izbira svojo pot sodelovanja. Prav je, da se zavedamo različnosti poti in da dopuščamo drug drugemu svobodo izbire in hoje. Če nam jo pusti Bog in nam jo tudi svetniki sami kažejo s svojim življenjem in delovanjem, je prav, da si jo pustimo tudi sami in da k njej nenehno spodbujamo tudi druge.

2.1 Češčenje svetnikov – izgrajevanje Cerkve

Cerkev ne uči, da bi morali katerega koli svetnika, tudi Marijo, brezpogojno častiti ali si vzeti za zgled. Tridentinski koncil pravi, da je dobro in koristno, če se obračamo nanje, več pa ne (DS 1821). Svetniki torej niso nekaj, zaradi česar bi Cerkev stala ali padla.

S češčenjem blaženih in svetih daje Cerkev najvišjo čast samemu Bogu in časti Kristusa, ki je izvor njihove svetosti. Svetniki zaradi svojega tesnega zedinjenja s Kristusom utrjujejo celotno Cerkev v svetosti, poglobljajo njeno češčenje in na mnoge načine prispevajo k njeni nadaljnji graditvi (prim. 1 Kor 12,12-27). Kakor nas, brate in sestre v Kristusu, medsebojna povezanost vodi bliže k njemu, tako nas češčenje svetnikov združuje s Kristusom, ki je vir vseh potrebnih milosti za naše vsakdanje življenje in poveljanje.

Svetnike ne častimo samo zaradi njihovega zgleда, temveč še bolj zato, da bi se tako

okrepila enost vse Cerkve v Duhu (prim. Ef 4,1-6), potujoče in poveljane. Razglasitve blaženih in svetih ter njihovo češčenje na poseben način razodevajo življenjskost krajevnih Cerkva. So izkaz vsemogočne Odrešenikove navzočnosti po sadovih vere, upanja in ljubezni, v moških in ženskah tolikih jezikov in ras, ki so hodili za Kristusom v raznih oblikah krščanske poklicanosti. To pa ima tudi ekumenski pomen in zgovornost. Pokojni papež Janez Pavel II. je poudaril, da je “*ekumenizem svetih, ekumenizem mučencev* [...] morda najbolj prepričljiv. Občestvo svetnikov govori glasneje kot dejavniki razkola”.¹¹ Pričevanje za Kristusa do prelitja krvi je namreč, kot je poudaril Pavel VI., skupna dediščina katoličanov, pravoslavnikov, anglikancev in protestantov.¹²

Če smo povezani s svetniki v luči vere, to nikakor ne zmanjšuje najvišjega češčenja, ki naj ga izkazujemo Bogu Očetu po Kristusu v Svetem Duhu, temveč je res ravno nasprotno: še bolj ga bogati (prim. C 51). Ko obhajamo godove in praznike svetnikov, slavimo dobrotljivo in neizmerno ljubezen troedinega Boga, ki se je v njih uresničila in otipljivo razglasila. Češčenje svetnikov, tudi z romanji na njihove grobove in v svetišča, ki so jim posvečena, nas spodbuja k posnemanju kreposti, ki so jih uresničili na izreden način. Ko jih gledamo in častimo, nas vabijo, da bi skupaj s sv. Avguštinom vzkliknili: “Če so zmogli ti in ti, zakaj ne bi tudi jaz?”. Češčenje svetnikov nas uči najbolj varne poti, po kateri bomo v skladu z lastnim stanom in položajem v Cerkvi in svetu mogli izgrajevati svojo osebno povezanost s Kristusom in dospeti do svetosti, h kateri smo poklicani (prim. C 50,2).

Češčenje svetnikov je v preteklosti spodbudilo nešteta romanja in različne ljudske pobožnosti njim v čast. Številna svetišča po vsej Evropi in tudi drugod po svetu so živ odraz tega češčenja. V današnjem času se je to češčenje precej zmanjšalo oz. se je osredičilo

na nekatere bolj znane in čaščene (trenutno je najbolj obiskan grob sv. patra Pija in tudi največ ljudi se k njemu priporoča).

2.2 Priprošnja svetnikov – zaupanje v pomoč in skupna molitev

Zatekanje k priprošnji svetnikov temelji predvsem na verski resnici o občestvu svetnikov. Kristjani so se kmalu zavedli, da sveti možje in svete žene s svojo smrtjo ne izginejo iz njihovega življenja, temveč da so še naprej navzoči med njimi, da je mogoče z njimi v molitvi govoriti in da jim lahko še pomagajo. Prav tako so spoznali, da pravzaprav iz nebes na nov način nadaljujejo poslanstvo, ki so ga prej uresničevali na zemlji.

Koncilski očetje so to vlogo svetnikov izrazili z naslednjimi besedami: "Odkar so bili [svetniki] sprejeti v domovino in bivajo pri Gospodu (2 Kor 5,8), ne nehajo po njem, z njim in v njem prositi za nas pri Očetu, darujoč zasluženja, ki so jih pridobili na zemlji po edinem sredniku med Bogom in ljudmi, Kristusu Jezusu (1 Tim 2,5), tako da so v vseh stvareh služili Gospodu in dopolnjevali, kar manjka Kristusovim bridkostim, za njegovo telo, ki je Cerkev (Kol 1,24). Njihova bratska skrbnost je zelo v oporo naši slabosti" (C 49). Hkrati pa nas spodbujajo, da "ljubimo te prijatelje in sodediče Jezusa Kristusa, pa tudi naše brate in dobrotnike, da dajemo zanje Bogu dolžno zahvalo, da jih 'ponižno kličemo in se za doseganje dobrot od Boga po njegovem Sinu Jezusu Kristusu, našem Gospodu, ki je edini naš Odrešenik in Zveličar, zatekamo k njihovim molitvam in njihovi mogočni priprošnji'" (C 50).

Ker so svetniki sedaj še bližje Bogu in popolnoma očiščeni, je njihova ljubezen do ljudi postala še večja. S svojo zemeljsko smrtjo so vstopili v popolno enost z Bogom in so tako postali deležni njegove navzočnosti med nami, njegove sposobnosti poslušanja, ljubezni in pomoči.¹³ Kolikor bolj se tega za-

vedamo, toliko bolj se z zaupanjem v njihovo učinkovito pomoč zatekamo k njim in kličemo: "Prosi/te za nas!"

Zatekanje k priprošnji svetnikov se lahko uresniči na različne načine. Najpogostejše udejanji preko obhajanja evharistije na čast posameznim svetnikov, z litanijami vseh svetnikov ali na čast posameznim svetnikom, preko različnih devetdnevnih in molitev, ki so bile sestavljene v ta namen itd. Ljudska pobožnost je v tem oziru pokazala izrazito usvarjalnost.

Svetniki nam ne želijo pomagati samo s svojo priprošnjo, temveč nas spodbujajo, da bi se učili molili tudi sami.¹⁴ Želijo, da bi skupaj z njimi vstopili v molitev, s katero se sedaj oni zahvaljujejo Bogu, ga slavijo in posredujejo za nas. Želijo biti naši učitelji molitve in tudi spremljevalci, ki nas podpirajo v naši molitvi. Prav je, da izkoristimo to njihovo željo in pripravljenost.

Mnogi kristjani se pogosto pritožujejo, da se ne morejo zbrati in vztrajati v molitvi. To je povsem razumljivo. Sami smo nemočni. Molimo lahko le, če nam je dana Božja milost, če smo združeni z Jezusom v moči Svetega Duha. In svetniki nam z veseljem posredujejo to milost molitve, če zanje z vsem zaupanjem prosimo. Gotovo je zelo pomembno, da se zatekamo k njihovi priprošnji, še pomembneje pa je, da postajamo tako kot oni tudi mi sami veliki molivci.¹⁵

2.3 Posnemanje svetnikov – iskanje lastne poti

Skozi zgodovino Cerkve so se poudarjali predvsem trije načini komunikacije s svetniki: čiščenje, priprošnja in posnemanje. Cerkev daje svetnike kot zgled, modele za hojo za Kristusom, ker so konkretna uresničitev evangelija, ki upošteva človeške zmožnosti.

Moralizem preteklih stoletij je žal preveč poudarjal posnemanje svetnikov na neposreden, formalen način. Takšen način posne-

manja lahko vodi v razosebljenje in v celo vrsto psiholoških in duhovnih patologij. Kajti 'neposredno' posnemanje svetniških legend in bogatih podob lahko postane nevarna psihološka igra in povzroči odpor proti moralističnemu in voluntarističnemu krščanstvu.¹⁶

V svojem intervjuju z naslovom Bog noče fotokopij nam škof Marjan Turnšek zelo nazorno pove, da svetnikov ne smemo 'neposredno' posnemati: "Če rečem izzivalno, svetnikov ne smemo posnemati. Prepovedano. Zato, ker vsak svetnik je unikat, Bog pa noče imeti fotokopij. Ni nas ustvaril kot fotokopije in nas noče imeti kot fotokopije ali klone, svetniške klone. Niti dva človeka nista enaka, zato tudi niti dva človeka ne moreta postati svetnika na enak način. Svetniki so nam pa velika spodbuda in pomoč, ker so dokaz, da človek lahko odgovori Bogu na tak način, da lahko zasije Božja svetost skozi njegovo življenje. So zgled, da to je mogoče, da Bog od nas ne pričakuje nekaj nemogočega."¹⁷ Koncilski očetje so se zavedali nevarnosti nepravilnega posnemanja svetnikov, zato so poudarili, da mora biti posnemanje svobodno in osebno in da mora upoštevati stan in zmožnosti slehernega človeka (prim. C 49-50). Svetniki nudijo predvsem spodbudo in orientacijo in so zato le navdih, ne pa primer oz. model, ki bi ga morali neposredno posnemati, fotokopirati. S svojim zgledom nas želijo predvsem spodbuditi, da bi iskali svojo pot udejanjanja hoje za Kristusom, ki bo upoštevala našo zgodbo življenja in vse naše človeške razsežnosti (telo, dušo in duha), vse naše darove, sposobnosti in slabosti.

Kako naj na pravi način posnemamo svetnike, nam zelo dobro pojasni izkušnja bl. papeža Janeza XXIII., ki jo najdemo v njegovem duhovnem dnevniku: "Zelo močno sem prepričan o naslednjem: kako zelo napačno sem razumel to, kako naj posnemam svetnike. Vedno sem poskušal zelo natančno posnemati posamezne kreposti posameznih svet-

nikov in sem seveda ostal vedno nezadovoljen. Sedaj pa vem: ne smem biti revna in suha ponovitev (reprodukcija) nekega modela, čeprav je zelo popoln. Bog želi, da sledeč primeru svetnikov vpijem življenjski sok in po njegovi zaslugi dajem sad na svoj način. Za to gre: dati sad, vsak na svoj način."¹⁸

Ne smemo torej postati ponovitev, fotokopija nobenega svetnika, temveč moramo "iz zgleda svetnikov vpiti pristen življenjski sok, življenjski sok evangelija, bistvo pristne, globoke in osebne svetosti, tako da v nas postane nov življenjski sok, ki daje posebne sadove in udejanja Božje zapovedi", kot poudarja sedanji papež Benedikt XVI.¹⁹

2.4 Branje hagiografij – vir navdihovanja in dialoga

Današnjega človeka večkrat zmedejo nekatere pripovedi o življenju svetnikov, ki gotovo ne ustrezajo nobenemu merilu zgodovinske verodostojnosti. Toda zavedati se moramo, da so bile stare svetniške zgodbe napisane svojemu času primerno. Z njimi so želeli med drugim tudi hraniti duhovno domišljijo. Vedeli so, da je človek duhovno ustvarjalen le takrat, če ima duhovno domišljijo. Toliike podobe, dogodki in prizori iz življenja svetnikov so torej namenjeni predvsem navdihovanju tistega, ki jih bere. Samo znotraj takšnega branja, ki spodbuja dialog, navdih in ustvarjalnost lahko prav razumemo, kaj pomeni posnemati svetnike.

Zaradi nevarnosti 'neposrednega' posnemanja svetnikov so v bližnji racionalistični preteklosti odstranili legende in razne dogodke iz svetniških zgodb. Ohranili so samo tisto, kar je preneslo golo zgodovinsko kritično metodo. Življenjepisi so postali suhoparni, skoraj neberljivi in nekoristni. "Danes pa," poudarja Ivan Marko Rupnik, "ko smo oropani vsake duhovne domišljije, je čutiti močno potrebo, da bi imeli pred očmi ne le teorije in abstraktne misli, temveč način življe-

Jošt Snoj: Raj – svetniki, 2007 - 2008

nja, dogodke, podobe, navdihe, s katerimi bi se lahko naša ustvarjalna domišljija pogovarjala in ustvarjala. V sedanjem času se cele generacije hranijo samo s televizijsko domišljijo, torej z domišljijo, ki je predvsem čustvena, čutna in mesena [...] To ogroža resnično, sončno duhovno življenje in gotovo povzroča tudi krizo poklicanosti, tako v poročnost kot v duhovništvo in redovništvo, saj mladi težko izberejo pot, na kateri pred sabo ne vidijo zgleda, ki bi jih prepričal o vrednosti njihove izbire. Samo geniji lahko us-

tvarjajo brez domišljijske primerjave. Lahko pa se zgodi in se že dogaja še nekaj hujšega – po nekakšnem ‘zakonu nihala’, po katerem ena skrajnost povzroči drugo, ravno nasprotno – spodbujajo reakcijo idealizma, abstrakcije, neutelešene, eterične religioznosti. Življenje svetnikov skupaj s to obliko primerjanja – ne v smislu posnemanja, temveč navdihovanja – bi lahko pripomoglo, da bi lahko ponovno ustvarjali.”²⁰

Prijateljevanje s svetniki tudi zaradi branja njihovih življenjepisov je tisto, kar najbolj

pripomore k duhovni rasti na zares realen, a tudi radikalen način. S komer se družiš, takšen postajaš! In svetniki so ljudje, ki jih je prežarila Božja ljubezen in so bili v polnosti unikati!

Ko prebiramo življenjepise svetnikov in odkrivamo različne like svetosti v različnih obdobjih zgodovine Cerkve, v različnih cerkvenih in kulturnih okoljih, z različnimi osebnostnimi karakterji in karizmami, spoznamo, kako so resnično možni neizmerno številni načini uresničitve hoje za Kristusom. In prav "to izkustvo različnosti v edini svetosti je zelo pomembna pomoč za razumevanje umetnosti dialoga", poudarja Domenico Sorrentino.²¹

Čeprav smo vsi poklicani, da hodimo za Kristusom, mora vsak izmed nas na svoj osebni način udejanjiti to hojo. Prav spoznavanje tako različnih, včasih kar nasprotujočih si poti svetosti svetih mož in žena nam odpira oči za to neizmerno svobodo, ustvarjalnost in dialog. Nismo poklicani, da bi bili 'kloni', 'fotokopije', temveč unikati. Ne smemo se ustrašiti biti to, kar smo in k čemur smo poklicani, čeprav nas to včasih privede do nesoglasij in napetosti med nami, ki so se pokazale že v začetku Cerkve v Korintu: "Jaz sem Pavlov, jaz Apolov, jaz Kefov, jaz pa Kristusov." (1 Kor 1,12).

Spoznavanje edinosti med svetniki, kljub njihovi tako veliki različnosti, nas spodbuja in nam daje pogum, da tudi mi živimo medsebojno različnost, se izogibamo vsake nezdrave uniformiranosti ter premagujemo raznovrstne napetosti z dialogom. Ta zmore med nami ustvarjati edinost v različnosti, ki jo živi v sebi troedini Bog in h kateri nas kliče in nam jo tudi omogoča, če je Jezus Kristus cilj in središče vsega našega življenja in dela, kot je bil vsem svetnikom.

2.5 Prijateljevanje s krstnim zavetnikom in drugimi svetniki

V začetku 4. stoletja se je začela med kristjani širiti navada, da so dali novokrščencu (ali

novorojencu) izrazito krščansko ali svetopi-semsko ime. Na takšen način so želeli novemu kristjanu zagotoviti stalno priprošnjo svetnika, čigar ime je prejel. Hkrati pa so ga na ta način spodbudili, da bi se v svojem krščanskem življenju orientiral ob njegovem življenju oz. njegovi hoji za Kristusom.

Katekizem katoliške Cerkve nam daje glede izbire krščanskega imena in krstnega zavetnika naslednje navodilo: "Pri krstu Gospodovo ime posveti človeka in kristjan dobi svoje ime v Cerkvi. Lahko je to ime svetnika (svetnice), se pravi, učenca, ki je živel v zgledni zvestobi svojemu Gospodu. Zavetništvo svetnika (svetnice) daje na voljo vzor ljubezni in zagotavlja priprošnjo svetnika (svetnice)" (KKC 2156).

Izbira imena je zelo pomembna, saj s tem prejmemo ime, ki nas bo zaznamovalo za vso večnost. "Bog vsakogar kliče po imenu (prim. Iz 43,1; Jn 10,3). Ime vsakega človeka je posvečeno. Ime je ikona osebe. Ime zahteva spoštovanje v znamenje svetosti dostojanstva tistega, ki ga nosi. Prejeto ime je ime večnosti. V kraljestvu nebes bosta skrivnostnost in edinstvenost sleherne osebe, zaznamovane z Gospodovim imenom, zasijali v polni luči" (KKC 2158-2159).

Izbira krščanskega imena tako še jasneje pokaže naše zavedanje, da je vsak človek za Boga edinstven in nezamenljiv ter povabljen k najbolj osebni povezanosti z njim. Vsakdo je zanj neizmerno pomemben in dragocen. Vsakogar želi na najbolj osebni način spremljati na poti njegovega življenja. V tej svoji ljubezni je neizmer-no iznajdljiv. Med drugim mu daje po Cerkvi milost, da lahko z izbiro krstnega imena dobi svojega krstnega zavetnika, ki ga bo spremljal skozi vse njegovo življenje. In kdor postane prijatelj s svojim krstnim zavetnikom, dobi po njegovem zgledu in priprošnji še več milosti, kot bi jih takrat, če se tega prijateljstva, ki mu ga želi nu-

diti njegov krstni zavetnik, samo delno zaveda ali pa celo prav nič.

V življenjepisih svetnikov pogosto zasledimo, kako so prijateljevali s svojimi krstnimi zavetniki in tudi z drugimi svetniki. Npr. ko prebiramo duhovni dnevnik bl. Petra Fabra, vidimo, kako pristno in pristrčno je bilo to njegovo prijateljevanje z njimi. Večkrat dobimo vtis, kot da je bil stalno obdan z njimi in da je prav po zaslugi njihove nenehne pomoči mogel uresničiti svoja mnoga in zahtevna pastoralna poslanstva.²²

Spodbudo za pogovor s svetniki nam daje sam Jezus Kristus. Ko je na gori spremeni-tve učencem razodel svoje Božje veličastje, sta se jim prikazala tudi dva moža. Evangelist Luka poroča: "In glej, dva moža sta se pogovarjala z njim; bila sta Mojzes in Elija. Prikazala sta se v veličastvu in govorila o njegovem izhodu, ki ga bo dopolnil v Jeruzalemu" (9,30-31). V tem dogodku lahko vidimo, kako sta bila Jezusu dana na njegovi poti uresničitve Očetovega načrta odrešenja dva sveta moža in kako ga je pogovor z njima utrdil v zvestobi Očetu, še bolj pa njegove učen-ce v veri v njegovo veličastvo in povezanost s Staro zavezo. Če je Oče dal takšno pomoč svojemu Sinu, koliko bolj jo želi dati šele nam, ki smo le slabotni ljudje in brez nje-ga in njegove pomoči ne moremo ničesar narediti (prim. Jn 15,5).

Velikokrat nam je pogovor s svetimi mož-mi in ženami v spodbudo in pomoč. Nekateri duhovni pisatelji nam nudijo konkretne pri-mere, kako stopimo v dialog z njimi.²³ Ob tem se spontano učimo, kako ob prebiranju njihovih življenjepisov ne ostanemo zgolj na razumski ravni, temveč lahko začnemo z nji-mi kramljati kakor otroci in se tako ob njih učiti, kako še bolj pristno sledimo Jezusu tudi s svojimi različnimi slabostmi in strahovi.

K takšnemu prijateljevanju me lahko vodi tudi meditacija ob podobi kakšnega svetnika ali svetnice. Ko se postopoma umirim in pro-

sim za milost meditacije, se mirno miselno preselim v to podobo, tako da se z njo po-skušam poistovetiti, kot da bi bil jaz sam ta podoba. Postavim se znotraj nje. Lahko se tudi začnem pogovarjati z njim (njo) ... Mir-no in spoštljivo si prisvajam občutke, ki jih podoba zbujaja v meni. Ko sem se tako poi-stovetil z njo, vztrajam v tem čim dlje, da bi mojo notranjost preplavila občutja, ki jih po-doba izraža. Tako se postopoma oblačim z Jezusovo podobo, ki jo na nek način nosi in izžareva podoba tega svetnika (svetnice), in postajam deležen njegovega čutenja, mišlje-nja, naravnosti itd. Ko sem že nekaj časa v tem notranjem duhovnem ozračju poisto-vetenja, se preselim v svoje konkretno živ-ljenje. V spomin si priključim konkretne do-godke in gledam, kako se lahko nanje odzivam na Jezusov način, z njegovim čute-njem, njegovo naravnostjo, kot je to ure-sničil izbrani svetnik (svetnica). Tako bom postajal Jezusova podoba sredi tega sveta.²⁴

Sklep: Ne moremo sami živeti krščanstva – potrebujemo občestvo

Koliko se zavedamo, da brez sodelovanja z drugimi, tudi s svetniki, ne moremo v pol-nosti živeti krščanstva in postati sveti? Koli-ko se zavedamo, da je sodelovanje z drugimi znamenje zrelosti naše vere, hoje za Kristusom?

Ta potreba po sodelovanju in pomoči ni znamenje lažne ponižnosti ali naše slabe samopodobe, ko ne verjamemo, da smo zmož-ni tudi sami kaj napraviti, temveč velikega realizma življenja, ki temelji na zavedanju, da zmoremo le skupaj z drugimi napraviti nekaj, kar bo čim bolj lepo, dobro in resnič-no. S tem se ponižno odpovemo željam se-bičnosti in napuha, da bi se mi sami postavili nad druge in jim dokazovali, kako smo mi sposobni in vredni občudovanja. Odpremo se pričevanju o moči občestvene povezanosti med nami, ki smo še na zemlji, kot tudi s ti-stimi, ki so že v nebesih in so deležni večnega

življenja v Bogu in tudi njegovega načina čutenja, razmišljanja, odločanja, delovanja.

Svetniki so se odpovedali iskanju samega sebe in se povsem odprli Božjemu izničenju. Tako so nam zgled, kako lahko resnično polnost življenja dosežemo le takrat, ko postanemo zares dar drug drugemu, ko gremo iz sebe, se presežemo, umremo iskanju in zadovoljevanju svojih sebičnih želja in užitkov ter dopustimo, da se najdemo prav v tem, ko se prejemamo kot Božji dar, dar drug drugemu, v iskanju veselja in življenja drugega, v zavesti, da nam Bog daje vse, kar potrebujemo za življenje in da nam ni potrebno biti v skrbeh, ali bo drugi sprejel ta dar ali zavrnil. Vemo, da smo dragoceni in vredni ljubezni zaradi osebne povezanosti z Bogom v občestvu svetih.

Brez 'ekipe svetnikov' težko napredujemo v duhovnem življenju. Zato je prav, da si vsak kristjan izbere svoj 'tim'. Svetniki nam namreč konkretizirajo naše duhovno življenje, ga vodijo v realizem. Potrebno je, da si nabereмо čisto konkretnih izkušenj, kako nam resnično pomagajo, ko jih povabimo v svoje situacije in v razne stiske ter jih upamo v veri prositi za pomoč. Preko njihovih uslišanj ter dobljenih orientacij in navdihov si nabiramo dejanske potrditve in dokaze, na katerih bo lahko slonela naša vera, ko bo prišlo do preizkušnje in bomo lahko napravili korak naprej samo iz vere.

Veliko svetnikov je imelo v svojem življenju neizmerno prijateljstvo z drugimi svetniki. Z njimi so si bili zelo blizu in so vsakodnevno čutili njihovo konkretno pomoč. Svetniki jim niso bili daleč. Z njimi so bili eno občestvo. Čutili so, kako jim radi povsem konkretno pomagajo v njihovi hoji za Kristusom. Tako so končno svetniki sami najboljši razlagalci, kakšna je njihova vloga v duhovnem življenju kristjana. Zato je prav, da gremo vedno znova k njim samim v šolo, če želimo odkriti to njihovo vlogo.

1. R. Cantalamessa, *Živeti v Kristusu. Duhovno sporočilo Pisma Rimljanom*, Ljubljana, Slovenska kapucinska provinca, 2007, 58-59.
2. Prim. F. Ruiz, *Le vie dello Spirito. Sintesi di teologia spirituale*, Bologna, Edizioni Dehoniane Bologna, 1999, 216.
3. D. Sorrentino, *L'esperienza di Dio. Disegno di teologia spirituale*, Assisi, Cittadella Editrice, 2007, 83.
4. A. Štrukelj, "Svetniki in godovni zavetniki", v: V. Schaubert in H. M. Schindler, *Svetniki in godovni zavetniki za vsak dan v letu*, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1995, X.
5. A. Štrukelj, *n. d.*, XI.
6. Prim. D. Sorrentino, *n. d.*, 89.
7. Prim. J. Ratzinger, Benedetto XVI., *Santi. Gli autentici apologeti della Chiesa*, Torino, Lindau, 2007, 64.
8. Prim. J. Ratzinger, Benedetto XVI., *n. d.*, 150.
9. A. Štrukelj, *n. d.*, XIII.
10. Navaja A. Štrukelj, *n. d.*, XIII-XIV.
11. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Tertio millennio adveniente*, Ljubljana, Družina, 1995, 37.
12. Prim. Pavel VI., "Homilija pri kanonizaciji ugandskih mučencev," v: *AAS* 56 (1964), 906-908.
13. Prim. J. Ratzinger, Benedetto XVI., *n. d.*, 70-71.
14. Prim. J. Ratzinger, Benedetto XVI., *n. d.*, 117-118.
15. Na razpolago so nam različne knjige, ki nam lahko pomagajo vstopiti v šolo velikih molivcev. Npr.: Z. Linič, *Moliti s svetim Franciškom*, Celje, Ljubljana, Mohorjeva družba, Slovenska kapucinska provinca, 1989; J. Loew, *V šoli velikih molivcev*, Pleterje, Kartuzija, 1978.
16. Prim. M. I. Rupnik, *Razločevanje. Drugi del: Kako ostati s Kristusom*, Ljubljana, župnijski urad Ljubljana - Dravljje, 2002, 59.
17. B. Debevec, "Bog noče fotokopij. Pogovor z murskosoboškim škofom dr. Marjanom Turnškom o izzivih svetosti za današnji čas," v: *Božje okolje* 31 (2007), št. 5, 9.
18. Navaja J. Ratzinger, Benedetto XVI., *n. d.*, 23.
19. Prim. J. Ratzinger, Benedetto XVI., *n. d.*, 24.
20. M. I. Rupnik, *n. d.*, 59-60.
21. Prim. D. Sorrentino, *n. d.*, 93.
22. P. Faber, *Memorial*, Buenos Aires, Diego de Torres, 1983.
23. Npr.: V. Halambek, *Kapi za srce*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 1996; V. Halambek, *Trijumf milosti*, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2008; V. Halambek, *Za mudro i razumno srce* (1 Kr 3,12), Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2005.
24. I. Platovnjak in J. Roblek, *Moliti s telesom, dušo in duhom. Molitveni priročnik*, Ljubljana, župnijski zavod Dravljje, 2005, 90.